

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav:

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta: ThLic. Petr Štica, Th.D.

Autor/autorka práce: Bc. Barbora Hájek Žůrková
 Studijní program/obor: Aplikovaná etika
 Název práce: Etické aspekty preimplantační diagnostiky
 Vedoucí práce: MUDr. Lukáš Jan Fošum, Dr. Theol.
 Rozsah práce: 113.830 (63 NS)

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými přípomy	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	X	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	X	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☐	X	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☐	X	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☐	☒	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☐	☒	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐
C. Celkový přínos práce Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☐		☐	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐		☐	
Práce přináší nové poznatky	☐		☐	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐		☐	
Práce má metodologický/teologický přínos	☐		☐	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Barbora Hájek Žůrková si zvolila za téma své magisterské práce téma, které patří k naléhavým otázkám soudobé etické diskuse bioetických otázek na začátku lidského života. Svou práci rozdělila do pěti částí, v nichž z různých perspektiv představila etické aspekty preimplantační diagnostiky a související témata. Při představení etických přístupů se autorka opírá na jedné straně o bioetické dokumenty katolické církve a na druhé straně o filozofickou bioetiku, kde se jí východiskem staly zejména principy lékařské etiky z pera Toma L. Beauchampa a Jamese F. Childresse. Předložená práce obsahuje cenné informace k tématu, čerpá z etické i medicínské literatury a zahrnuje podněty pro etické promýšlení. Její zpracování nicméně ponechává některá přání otevřená. Tato otevřená přání bych shrnul do následujících čtyř oblastí:

- **Struktura práce:** Rozdělení na medicínské a eticky zacílené kapitoly dává smysl. Klade se nicméně otázka, zde ve druhé části musí být tolik pozornosti věnováno oblastem, které s tématem preimplantační diagnostiky souvisejí pouze volně (jde o témata spjatá s asistovanou reprodukcí jako takovou, nikoli přímo s preimplantační diagnostikou, jako je např. surogátní mateřství). Tato otázka se klade o to naléhavěji, že některá témata jsou načrtnuta jen velmi hrubými obrysy a zahrnují někdy obsahové nejasnosti, které by přinejmenším měly být dále dovysvětleny. Např. v kapitole o kryokonzervaci embryí (2.1.4) je v návaznosti na knihu H. Haškovcové (podle vydání 2015) řeč o tom, že v Česku „je délka zmrazení embrya stanovena na maximální délku 5 let“ (s. 23). V citované knize je tento údaj skutečně uveden, nicméně se klade otázka, jak toto téma aktuálně platná česká legislativa pojednává. Tazák věta pokračuje slovy „... nebo jsou embrya použita k vědeckému výzkumu (umožňuje-li to zákon).“ Umožňuje česká legislativa tuto možnost, nebo nikoli?

Diplomová práce obsahuje podkapitoly, které nejsou následovány ‚logickým pokračováním‘ (1.3.1. bez následující 1.3.2. ad.; 2.1. bez následující 2.2.; 5.3.1. bez následující 5.3.2.). Eticky zaměřené kapitoly by mohly být vystavěny o něco systematictěji a uceleněji.

- **Práce s literaturou – citační úzus/bibliografické údaje:** Diplomová práce se opírá o dostatečné množství literatury z velké části v českém jazyce. V práci nicméně není používán citační úzus podle pravidel formálních úprav akademických prací na KTF. Je to škoda mj. s ohledem na to, že bibliografické údaje obsahují v některých případech nejasnosti či nepřesnosti: Zkrácené verze bibliografických údajů v poznámkovém aparátu se ukazují jako nejasné v případě odkazů na kapitolu/část z kolektivní monografie (např. na s. 32 odkazováno na: Veselovská in Kuře 2021, s. 42). V seznamu literatury nicméně možné najít pouze danou knihu jako takovou (jako Kuře/Veselská a kol. 2021; podobně je tomu např. u odkazu Opatrný in Ptáček 2016 na s. 26). V tomto případě by však bylo třeba uvést přesný odkaz na danou část/kapitolu z konkrétní knihy, a to včetně názvu dané kapitoly/části. Bibliografické údaje u odborných článků v seznamu literatury nejsou uvedeny jednotným způsobem. Není jasné, proč v závěrečném seznamu použité literatury jsou u církevního dokumentu *Donum vitae* zmíněni čeští autoři, ani proč se u pastorální konstituce *Gaudium et spes* objevuje rok 2007.

- **Terminologie – formulace – interpunkce:** Práce je psána srozumitelně, objevují se však tu a tam nedostatky v interpunkci a některé formulace by mohly být vzhledem k typu práce věcnější (viz např. charakteristika asistované reprodukce coby „něčeho ošemetného, leč užitečného“ – s. 52). Rovněž použitá terminologie by na některých místech mohla být jednoznačnější (co se myslí „experimentací na zvířatech“?) či jednotnější (v diplomové práci je např. pro tutéž skutečnost používáno spojení „nadbytečná embrya“, „nadpočetná embrya“, „přebytečná embrya“).

- **Etická argumentace:** Diplomová práce pojmenovává rozmanité relevantní etické aspekty týkající se preimplantační diagnostiky (a asistované reprodukce obecně). Přesto by bylo

myslitelné, že by jejich prezentace mohla být ještě ucelenější a systematictější. Některé etické argumentace by bylo třeba dále dopracovat – viz argumenty o preimplantační diagnostice jako prevenci (srov. zejména citát z knihy Marděšice na s. 50) nebo obecná etická hodnocení preimplantační diagnostiky: Je korektní tvrdit, že díky „preimplantační diagnostice žije nyní mnoho zdravých jedinců, kteří by bez přispění medicíny na svět možná nikdy nepřišli“ (s. 58)?

Pro systematictější zpracování a konturovanější etickou argumentaci by mohla pomoci větší recepce zahraničních odborných publikací, které se tématem preimplantační diagnostiky zabývají z etického úhlu pohledu.

Přes výše uvedené připomínky diplomovou práci doporučuji k obhajobě, při níž bude možné se k formulovaným podnětům vrátit.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

1. Jakým způsobem stanovuje aktuálně platná legislativa v Česku maximální dobu, po níž mohou být embrya vzniklá v rámci postupů asistované reprodukce uchovávána?
2. Mohou osoby, které se rozhodnou asistovanou reprodukci podstoupit, preimplantační diagnostiku odmítnout (a proces umělého oplodnění přesto absolvovat)? Nebo jde o postup, který je ‚pevnou a nedílnou‘ součástí postupů asistované reprodukce?

Doporučení práce k obhajobě

doporučuji

Datum: 10.06.2024

Podpis: